

Zapiski

1. Pretvorba med številskimi sistemi

a. Desetiško v dvojiško (primer $125_{(10)}$)

$$125 \% 2 = 62 + 1$$

$$62 \% 2 = 31 + 0$$

$$31 \% 2 = 15 + 1$$

$$15 \% 2 = 7 + 1$$

$$7 \% 2 = 3 + 1$$

$$3 \% 2 = 1 + 1$$

$$1 \% 2 = 0 + 1$$

Preberemo v obratnem vrstnem redu $\rightarrow 1111101_{(2)}$.

Za 8 bitno pretvorbo dodajamo spredaj 0 dokler nimamo skupaj 8 števk $\rightarrow 01111101_{(2)}$.

b. Dvojiško v desetiško (primer $01111101_{(2)}$)

0	1	1	1	1	1	0	1
128	64	32	16	8	4	2	1

Seštejemo vrednosti spodnje vrstice tam kjer je binarna vrednost 1 $\rightarrow 1+4+8+16+32+64=125_{(10)}$

c. Desetiško v druge številске sisteme (primer $125_{(10)}$ v šestnajstiško)

$$125 \% 16 = 7 + 13 (D)$$

$$7 \% 16 = 0 + 7$$

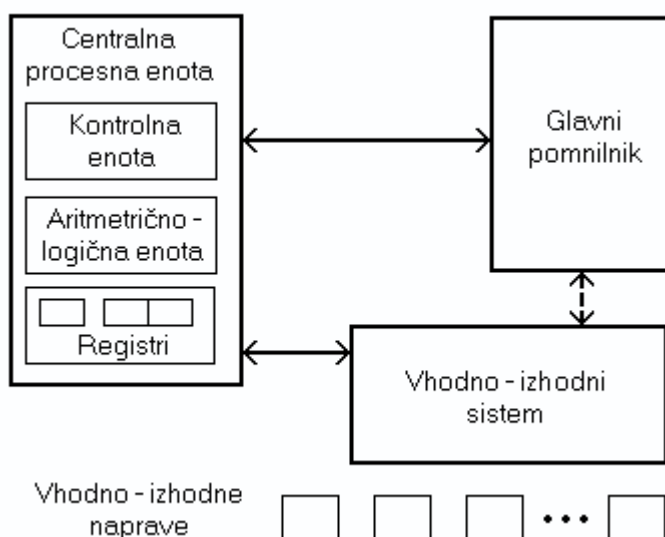
Preberemo v obratnem vrstnem redu $\rightarrow 7D_{(16)}$.

Za pretvorbo v ostale številске sisteme delimo s primernim številom in vzamemo ostanek.

d. Šestnajstiško v dvojiško (primer $7D_{(16)}$)

$7D_{(16)}=0111 1110_{(2)}$ \rightarrow pretvorimo v desetiško po algoritmu za pretvorbo iz dvojiškega v desetiški sistem.

Von Neumannov model računalnika

- Računalnik mora biti obče uporaben in mora izvajati program avtomatsko.
- Ukazi naj bodo shranjeni v enaki obliki in v isti enoti računalnika (pomnilniku) kot podatki, ki jih obdeluje.
- Računalnik mora vsebovati centralno procesno enoto (CPE) in vhodno-izhodne enote. CPE mora biti zgrajena iz:
 - aritmetično-logične enote, ki bo izvajala operacije računanja,
 - krmilne enote, ki bo razumela ukaze iz pomnilnika in upravljala z delovanjem računalnika,
 - registrov:
 - akumulator (shranjevanje operandov),
 - programski števec (kaže na naslov naslednjega ukaza),
 - indeksni register (pri indeksnemu naslavljanju),
 - skladovni kazalec (kaže na vrh sklada),
 - statusni register,
- Preko vhodno-izhodne enote bo računalnik izmenjeval podatke med uporabnikom in okolico.
- Delovanje računalnika naj bo zasnovano na osnovi dvojiškega številskega sestava. To je potrebno zaradi električne realizacije računalnika. Električna vezja najlažje ločijo dve diskretni vrednosti. Drugi razlog je logične narave, saj bo računalnik namenjen reševanju logičnih problemov, opisanih s stanjema da ali ne.

Ukaz za brisanje datotek ali imenikov:

DOS: del del Slika1.jpg

Linux: rm [opcije] datoteka rm Slika1.jpg

Opcije:

-r (prekopira imenike),

-f ali --force (prepiše obstoječe cilje, brez opozorila),

-i ali --interactive (vpraša, preden prepiše obstoječe datoteke),

-v (izpiše dodatne informacije med postopkom)

Ukaz za ustvarjanje imenikov:

DOS: md

Linux: mkdir

Kreiranje datoteke:

DOS: copy con copy con a.txt (besedilo + F6)

Linux: cat [datoteka] cat a.txt (besedilo, CTR + D)

Iskanje vsebine po datotekah:

DOS: find >>string<< [datoteka] find »text« C:\Desktop\a.txt

Linux: grep [opcije] datoteka grep »text« a.txt

Opcije:

-i (zanemari CapsLock),

-w (išče samo besede),

-c (šteje vrstice ujemanj).

Urejanje vsebine po datotekah:

DOS: edit [datoteka] edit text.txt

Linux: vi [datoteka] vi text.txt (na koncu ESC in ZZ)

Zaustavitev sistema:

DOS: shutdown [opcija]

/s – zaustavljanje sistema, /r – ponovni zagon, /a – preklic

Linux: shutdown [opcija]

Opcije:

-h (zaustavitev),

-r (ponovni zagon),

-c (preklic zaustavitve)

Čas: podamo čas ali napišemo now

Sporočilo: sporočilo, ki je poslano vsem uporabnikom pred izklopom.

Sprememba lastništva datotek in imenikov:

Linux: chmod vzorec datoteka

Ukaz chmod se uporablja za nastavljanje oz. spreminjanje dovoljenj datotek. Novo nastalim datotekam je navadno podeljena vrednost `-rw--r--w--`, ki omogoča ogled vsem uporabnikom sistema. Dovoljenja lahko spreminja le lastnik datoteke ali root.

To lahko storimo v **dveh oblikah**:

- **Simbolni:**

`chmod {a,u,g,v}{+,-}{r,w,x} imeDatoteke`

Simbolna oblika je sestavljena iz ene ali več črk »a«, »u«, »g« ali »v«.

Skupine, katerim določimo dovoljenja so:

- o »a« (vsi – all),
- o »u« (uporabnik ali lastnik – user),
- o »g« (skupina – group) in
- o »o« (ostali – other).

Dodajanje oz. odvzemanje pravic:

- o »+« (pravice se dodajo),
- o »-« (pravice se odvzamejo).

Vrste dovoljenj datotek:

- o »r« (branje – read: uporabnikom dopušča branje vsebine datoteke ali pri imenikih izpisati vsebino imenika),
- o »w« (pisanje – write: uporabnikom dopušča spreminjati vsebino datotek ali imenikov),
- o »x« (izvajanje – executable: uporabnikom dopušča pogon datoteke. Pri imenikih omogoča premik v ta imenik).

- **Ali kot osmiško število**

chmod številčnaVrednostDovoljenj imeDatoteke

Vrednost številčk ponazorimo skupin po vrsti združimo in dobimo trimestno osmiško število. Osmiško število dobimo tako, da seštejemo vrednosti dovoljenj:

Dovoljenje za branje ima vrednost 4, za pisanje 2, za izvajanja pa 1. Tako bi 711 pomenilo, da ima lastnik vsa dovoljenja, ostali pa le dovoljenje za izvajanje.

-UGO

Operacije nad procesi

Izpis seznama nad procesi:

Linux: ps [opcije]

Opcije:

-i (izpiše informacije o roditeljih procesa in prioriteta, s katero se proces poganja),

-a (izpiše vse procese, tudi drugih uporabnikov),

-r (izpiše delujoče procese).

Izpis procesov po uporabi procesorja:

Linux: top [opcije]

Opcije:

-d čas (določimo interval osveževanja)

Ukaz top nam v realnem času prikazuje seznam najbolj aktivnih procesov. Za vsak proces podaja tudi odstotek uporabljenega pomnilnika in procesorskega časa.

Izpis procesov po uporabi procesorja:

Linux: renice prioriteta [-p pid]

Prioriteta: navedemo številko, za koliko hočemo povečati oz. zmanjšati prioriteto procesa. Prioriteta lahko zavzema vrednosti od -20 do 20, pri čemer nam -20 pomeni največje obremenjevanje sistema, vrednost 20 pa pomeni, da bo ukaz dobil najmanj procesorskega časa.

Končevanje procesov:

Linux: kill [signal] pid

Signali:

1 sighup (uporablja se za vnovično nastavitve procesov)

2 sigint (uporablja se za zaustavitev med izvajanjem)

9 sigkill (brezpogojno končevanje - ni mogoče prekiniti)

15 sigterm (privzeta vrednost, uporablja se za milo zaustavitev procesov)

Izpis informacije o sistemu:

Linux: uname [opcije]

Opcije:

-a (izpiše vse informacije)

-m (izpiše tip računalnika)

-n (izpiše ime računalnika)

-r (izpiše verzijo sistema)

-s (izpiše ime sistema)

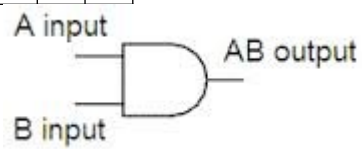
-p (izpiše tip procesorja)

3.

4. Boolova algebra

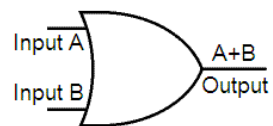
a. Logični IN

0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

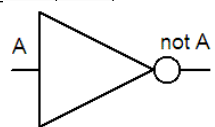
b. Logični ALI

0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

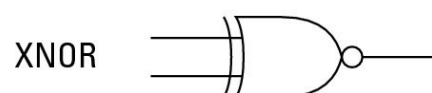
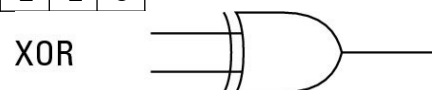
c. Logični NE

0	1
0	0

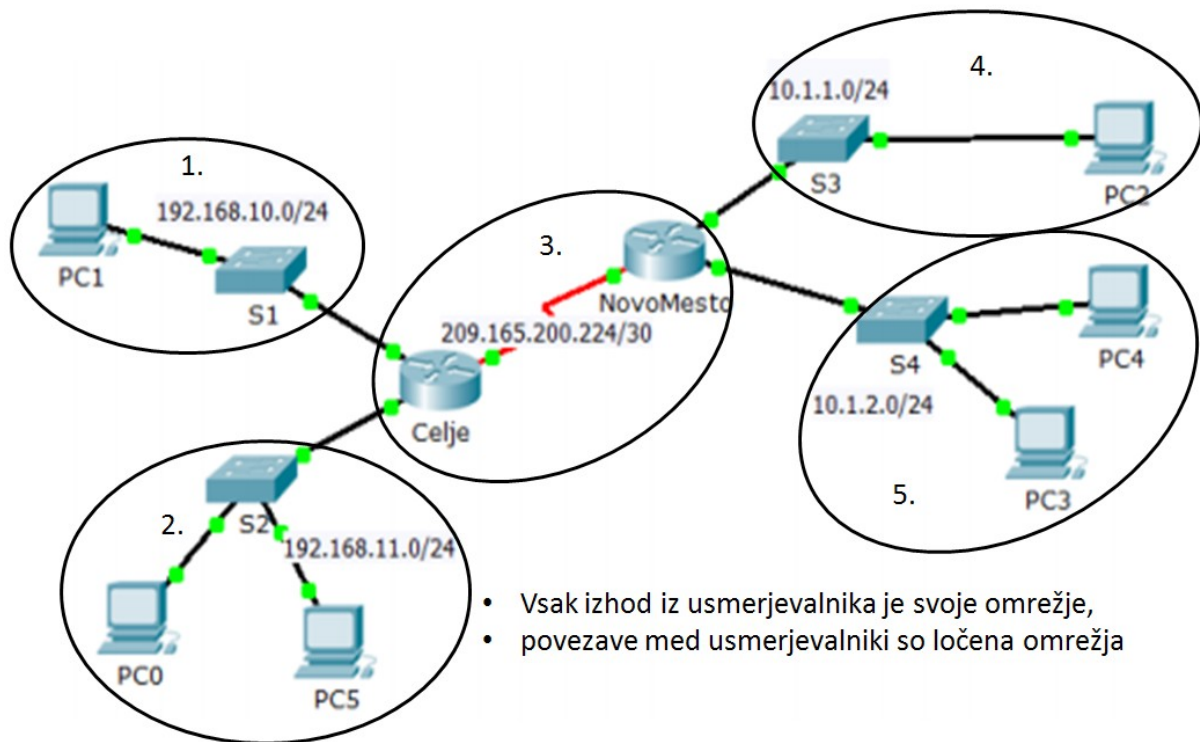

d. Ekskluzivni ALI

0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	0

5. Omrežja

VLSM

0	128		
		191	
	192	224	
		240	248
			251
			252
		247	255
127	223		

Prvi naslov je naslov omrežja, zadnji naslov je broadcast naslov.

razred	začetni naslov	končni naslov	maska	št. naslovov
A	1.0.0.0	126.255.255.255	/8 do /15	16M
B	127.0.0.0	191.255.255.255	/16 do /23	64.000
C	192.0.0.0	223.255.255.255	/24 do /30	254

Primerjava OSI in TCP/IP modelov:

7.	Aplikacijska plast	Aplikacijska plast
6.	Predstavitvena plast	
5.	Plast seje	
4.	Prenosna plast	Prenosna plast
3.	Mrežna plast	Omrežna plast
2.	Povezavna plast	Dostopna plast
1.	Fizična plast	

Računanje maske omrežja

$$m = 256 - \frac{256}{k}$$

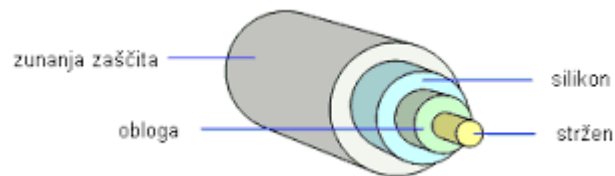
255.255.255.m

k.. število podomrežij

Vrsta kabla	Lastnosti
koaksialen kabel	malo občutljivi na EM, poceni, upogljivi
sukana parica (UTP)	malo občutljivi na EM, poceni
brezžični medij	občutljivi na EM... upogibej jih kokr čš
optični medij	neobčutljivi na EM, dragi, neupogljivi

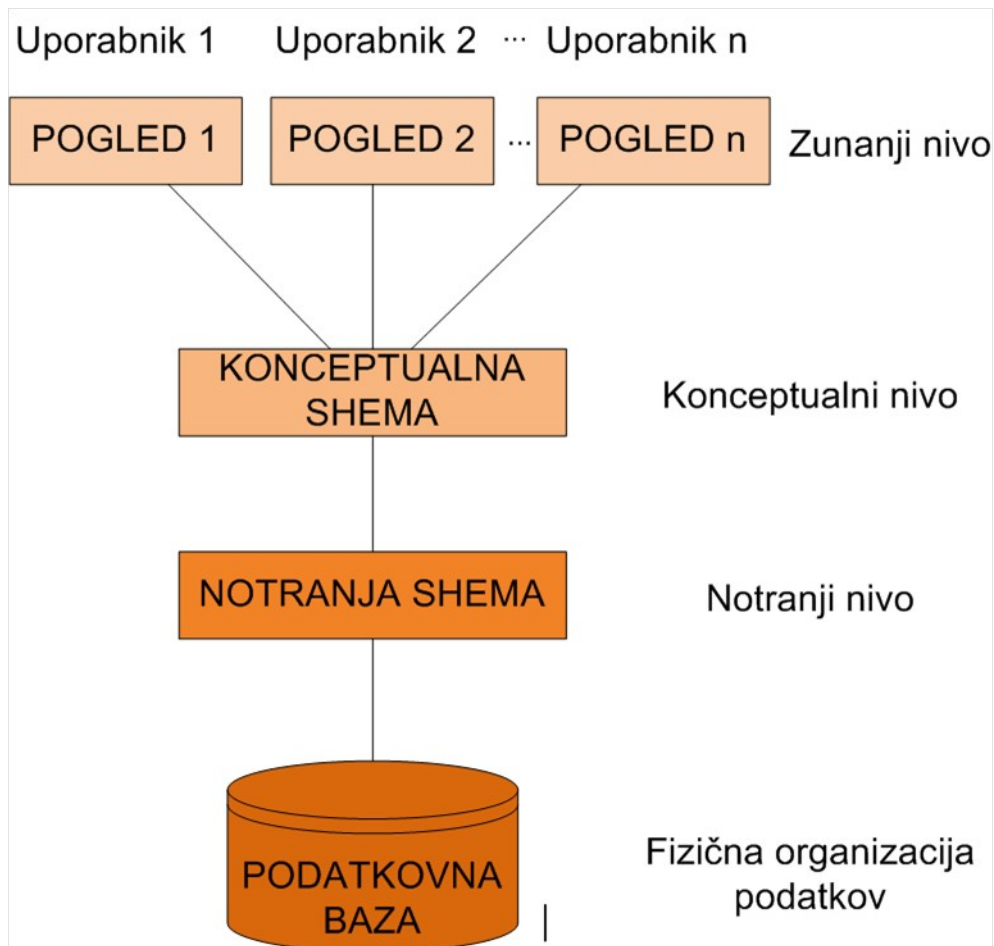
Slika 1: koaksialen kabel

Slika 2: optični kabel

6. Podatkovne baze in informacijski sistemi

a. ANSI/SPARC

b. Redundanca podatkov:

- v neki bazi podatki shranjeni večkrat,
- poveča potrebo po vnosu in posodabljanju podatkov,
- vpliva na skladnost podatkovne baze.

c. USE-CASE diagramom opišemo statično strukturo sistema.

Uporablja se za ustvarjanje in risanje diagramov, ne pa za normalizacijo podatkovne baze. Na kontekstnem nivoju je lahko samo en proces

d. CLASS diagram opišemo objekte, attribute in asociacije.

e.

f. Vrste informacijskih sistemov:

- sistem za upravljanje delovnih procesov,
- transakcijski informacijski sistemi,
- upravno-ravnateljjevalni informacijski sistem,
- odločitveni sistemi,
- ekspertni sistemi

g. Diagram toka podatkov

Gradniki so: vsi terminatorji (zunanje entitete), tokovi med terminatorji in sistemskim procesom ter sistemski proces. Za opisovanje toka podatkov uporabljamo podatkovne slovarje.